

COMMUNIQUÉ

Ukiuqtaqtumi Hivuliqtiit Katimatjutaat

Hivuliqtiit havakpaktut hakugikhiyuuminahugittugu Ukiuqtaqtumi naguutqiyamiklu Kanatami

IQALUIT, Nunavut (Immaktirvia 27, 2012) - Nunanit Hivuliqtiit katimayut Iqalungni uumunga 10^{nguyuuq} Ukiungani Ukiuqtaqtumi Hivuliqtiit Katimatjutaat uumani Immaktirvia 26 unalu 27 havakhimmaaqlutik atuqatigiiklugit piqatigiyaktik takuyumavlugu hakugitqiyamik Ukiuqtaqtumi naguutqiyamiklu Kanatami.

Hivuliqtiit naunaiktaat taimaa *Ukiuqtaqtumi Takuyumayaat: Hakugitqiyak Ukiuqtaqtumi Naguutqiyaklu Kanata*, anipkaktitauhimayuq 2007-mi, hiviulitigivlugu nunakyuami pitjutikhaa naguuyumik ihuaqtumiklu Ukiuqtaqtumi ikayuqniaqtunut ukiuqtaqtumiutanut tamainnullu Kanatamiutanut.

Hivuliqtiit naunaiktaat piyakhamut paanariiknirmut hakugikhiyuuminahugittugu Ukiuqtaqtumi ikayuqlugillut Kanataup Ukiuqtaqtumi nanminiriyait.

Ukiuqtaqtumi Katimayit

Kanataup kavamanga upalungaiyakhutik katimapkailutik uumunga Ukiuqtaqtumi Katimayit 2013-mi, Hivuliqtiit naunaiktaat ilauyumavlutik ukuatlu kanataup kavamanga ihuaqhinahugitlugu Ukiuqtaqtumi Katimayit pilluagakhat pinahuaqtait piyakhat ukiuqtaqtumi piyumayainut.

Aatjikkiiklugit havaktauyakhanut naunaikhimayuni uumani *Ukiuqtaqtumi Takuyumayaat*, Hivuliqtiit ihumagiyaat Kanataup ikhivautaqaqniaqtunut naunaittumik pitjutikhamik tuhaalugit ukiuqtaqtumi nipiit tuhaqtauyakhaq aulatjutikhanut nunallaani, malikhautivallianiq hilaup aalannguqtirninganut hakugikhiyuumilugillu nunakyuami pitjutingit.

Hivuliqtiit uqaqtait ikayuqtughanik Ukiuqtaqtumi ilittuqhainikkut naunaiyainikkullu naunaikhilutik ihumaliurutikhanik ikayuutauniaqtunut ukiuqtaqtumi nunallaanut, maniliurutikhanut avatingnullu.

Hivuliqtiit uqaqtut taimaa kanataup kavamanga naunaiktittiyughat nunami maniliurutit, ilitquhiit pitquhiillu katimapkailutik Ukiuqtaqtumi Katimayit katimatjutikhainut Ukiuqtaqtumi, katimaqatigilugit Ukiuqtaqtumi Katimayit ministat katimatjutingit 2015-mi.

Hivuliqtiit uqariyaillu tamangmik ihumagiyamingnik ilautjutikhamullu uumani kantami ilauhimmaaqtughani Canadian Permanent Participants-kut uumunga Ukiuqtaqtumi Katimayit, iliffaaqlugutauk inighaa ukiuqtaqtumi kivgaktuiyikhamik.

Hivuliqtiit ilitariyaat havaakhaa Ilauhimmaaqtughauyut quviagivlugulu havaqatigiigiamingni ihuaqhiyuumilugit inuuhit ukiuqtaqtumiutat havaktainut Ukiuqtaqtumi Katimayit.

Ukiuqtaqtumi Qinihiyaiyuyunut

Hivuliqtiit aliahuktut taimaa kanataup kavamanga sainiqmatjuk una Ukiuqtaqtumi Katimayit *Angirutikhaq Havaqatigiiknikkut Tingmitjutinut Tariumilu Qinihiatjutikhanut Ukiuqtaqtumi*. Piyumnayaat aatjikkiiktumik ihuaqtumik, havaqatigiiklutik qinihiatjutikhamut piyakhakut Ukiuqtaqtumi pivikhat ikittuni qinihiayillu pivagait hundreds imaaluuniit thousands kilometres-ni qanitqiyaanit havakvilluanganit.

Hivuliqtiit uqaqtut taimaa ihuaqhaitjutikhat Kanataup Ukiuqtaqtumi qinihiatjutikhainut Ukiuqtaqtumi 60-mi piyaxhat upalungaiyaklutik amigaikpalliyuni pivalliatjutikhanut hulilukaaqtuni angikliyuumivlutik hilami tariumilu ingilrayuni, naunaikhitjutigilugulu Ukiuqtaqtumi nanminiriyamingnik amiriyut.

Hivuliqtiit havaqatigiyumayait kanataup kavamanga Ukiuqtaqtumilu qinihiatigiiktughauyut taimaa Kanatamiutat munariyauyaanginni humutlikaak ingilrarumik tingmilutik nunaptingni.

Nakuuyunik Niqikhanik Ukiuqtaqtumi Kanata

Amihunut nunallaanut Ukiuqtaqtumi, akituvallaaq inuuhitjutikhamut ayuqhautigihimmaaqtaait niqikhanut aanniartailinirmullu Ukiuqtaqtumi ilagiiktunut.

Hivuliqtiit ihuariyaat ikayuutit tahapkuat Nakuuyunik Niqikhanik Ukiuqtaqtumi Kanatami ikayuutait ukununga Ukiuqtaqtumiutanut naunaiktaat kihimi taimaa nunani, ihumagiyauhimmaaqtaait akituvallaanut niqikhanut. Hivuliqtiit pitquyait kanataup kavamanga munaripkuplugu Nakuuyunik Niqikhanik Ukiuqtaqtumi Kanatami Havaktakhainut ihuagiakhaa nakuuyumiklu tikittaanginni tikittumayamingnut.

Unalluaq, Hivuliqtiit uqaqtut piyakhmut ihuaqhiyuumilugu naunaitkutanik havaktauyakhmut uumunga Ukiuqtaqtumi nunallaanut, unalu nunallaanut pulaaqlutik naunaikpiakhimayuniklu titirqanik.

Ukiuqtaqtumiutat Piiktaaqtainut

Hivuliqtiit ilitariyaat akituvallaaq inuuhitjutikhamut Ukiuqtaqtumi amigaikyuumiyut talvanga Ukiuqtaqtumiutat Piiktaaqtainut naunaiktaungmat. Hivuliqtiit uqaqatigiyait kanataup kavamanga angikliyuumikuvlugu piiktaaqtaat naunaiklugulu akituvallaaq inuuhitjutikhamut nunani ikayuutigilugu itkaptaaksinik akilikhivaktunut Ukiuqtaqtumi Kanatami akilikhivaktuni aatjikkutavyaanut akiluhiamingnut kanataup itkaptaaksikhanut itkaptaaksinut akilikhiyunut hivuraani Kanatami.

Aanniartailinirmut Manikhat

Hivuliqtiit naunaiktaat havaktauyakhanut piyumahimmaaqtainut Ukiuqtaqtumi aanniartailitjutikhanut ikayuutigilugit angiyunut aallangayunut ayuqhautinut, itjuhiit akiitlu munarhiliqinikkut nunamiutanut aatjikkiikumut aallanut Kanatami.

Aulapkaitjutikhat Ukiuqtaqtumi Maniliurutikhanut

Kanatamit manikhat pihimayut Building Canada Plan-kunit ikayuutauyuq nutaanguqtirhugit ihuaqhiyuumivlugillu nunallaami ingilratjutikhanullu aulapkaitjutikhanut Ukiuqtaqtumi. Nunani ilaayut naunaikhinirmut pilluagakhanut aulapkaitjutikhanut havaktauyakhanut pilluariyaa ihuaqtumik havakpangiinginni uumunga havaktauyakhamut.

Hivuliqtiit uqariyait havaqatigiiktughauyunut ukuatlu kanataup kavamanga pilutik aatjikkiiktunik ihuaqtuniklu maniliurutikhanut, aulapkaitjutikhanullu, aallakkut havaktauyakhanut uumatut CanNor angikliyuumilugit ilayuutikhat Ukiuqtaqtumiutanut.

Maliklugu tamangmik takuyumayamingnut hakugitqiyamut ihuatqiyamullu Ukiuqtaqtumi, Hivuliqtiit havaknialiktumik naunaikhiyut havaqatigiiklutik paanariiklutik ukuatlu kanataup kavamanga nutaanguqtirutikhanut pivalliatjutikhanullu kanataup manikhanut havaktauyanut ihuaqtumik kiuyaamingni nunamut aviktuqhimayumilu piyumayainik.

Hivuliqtiit pitquyait kanataup kavamanga ilitaritkuvlugit aallangayumut ayuqhautinut aulapkaitjutikhanut pivalliatjutinut talvani Kanataup Ukiuqtaqtumi, ukuatlu amihut naunaittut pitjutingit hilaup aallangutirninganut piyumayaillu unghiktunut nunallaanut, uqaqhugu naunairianginni ihuaqhilugit aulatjutinut piyumayait ikayuutigilugu angikliyuumiliktunut maniliurutinut.

Hivuliqtiit angiktut taimaa ihuaqtut, naunaittut nakuuyullu aulapkaitjutikhanut manikhat ihuaqtut pitjutikhat maniliurutikhanut angikliyuumivlugit maniliurutikhanut ikayuutikhat, piliuqhugit nutaat pihimahimmaaqtakhallu havaakhat nunallaani, amigaikyuumivlugit ihuaqtumik pinahugittunik ihuaqhilugillu pilluagakhat havaktauyakhani. Hivuliqtiit piyumayaat una "nayugaanut manikhanik unalu inungmut atahiqmut" naunaitkutikhaq ihuatqiyayumut aulatjutikhanut maniliurutikhanut uqarilugillu ihuaqhinahugitlugit pihimmaaqtaait Ukiuqtaqtumi aulapkaitjutikhanut atuqqiutit maniliungittutik, Nunavunmilluaq.

Uyaraqhiurnirmut Ilihaitjutikhanut

Ukiuqtaqtumi uyaraqhiurnikkut maniliurutilluaq NWT-mi, Yukon-mi Nunavunmilu. Ikittunik piqaqtuq uyaraqhiurviknit aulayut Ukiuqtaqtumi havaktittugit thousands-nguyut, aullaqtilihaaqullu. Pikakhutik 20-nik amigaitqiyaanillu uyaraqhiurviknit iniqtiriyuqittuni pivallialiktuni, piyumayut ayuittunik havaktughanik ihuaqhiutauniaqtuq havaktikhaqhiuqtunut. Hivuliqtiit angiqut taimaa

maniliurutikhat piyakhait pihimmaarianginni ayuiqhaqhimmaaqtunik nakuuyuniklu havaktukhanik Ukiuqtaqtumi havaktuni autqtaaqtamingnut ayuiqhaqtakhanut piyaanginni Ukiuqtaqtumiutat ikayuqhiringinni ukunanga pitjutikhanit.

Hivuliqtiit uqariiktut havaqatigiikniaqtumik ihuaqhiyuumilugu nunakyuami pitjutikhamik uyaraqhiurnirmut ayuihaitjutikhanut. Una pitjutikhaa, ihuaqtumik piyakhag, pikaktuqhauyuq hakugiktumik kanatami manikhanut paanakhamik pivalliyughaq havaqatigiiklutik Nunaqaqqaqhimayunut unalu havakviknut paanariiktunut.

Nanminiqhurniq

Hivuliqtiit uqaffaaqtut taimaa nuatqatigiigutit maniliurutikhanullu pivalliatjutikhat nunanit pihimayuq ihuaqhailutik munaritjutimingnut nunanut pivikhanullu talvanga kanataup kavamanga.

Nunani nunat pivikhallu nanminiriyait Ukiuqtaqtumiutat munariyauyughauyullu, piliuqlugit munarilugillu maliklugu uumunga Ukiuqtaqtumiutat piyumayainik pilluagakhanullu. Nanminiqhurniq ihuaqtuq nakuuyumik pivalliatjutikhanut, hakugiktunik inmikkut pittaaqtunik nunallaanik Kantami Ukiuqtaqtumi.

Hivuliqtiit pitquyait kanataup kavamanga iniqhitkuvlugit nanminiqhurniq uumani Nunattiak ihuaqtumik pihimmaaqlutiklu nanminiqhurniq Nunavunmi pinahugittamingnut aatjikkiiknahugitlutik nunamiutanut havakviknullu aatjikkiiktunut.

Kanatami Aulatjutinut Qanuriliurutikhaq

Hivuliqtiit naunaiktaat taimaa uqaqatigiyumavlutgit talvani Katimayiuyut Timiuyunut (Council of the Federation) aujami katimatjutikhaat pivalliatjutikhamut Kanatami Aulatjutinut Qanuriliurutikhaq uununga Ihuaqtumut Aulatjutikhanut Munaritjutikhanut Pivalliatjutikhanullu taimaa Kanatan hivuliqtiuyaanginni aulatjutinut piliuqnirmut, atuqtitakhanut ingilatjutikhanullu.

Pikaraluaqtilugu hakugiktumik angiklilituniklu pitjutikhamik Kanataup aulatjutikhainik tahapkuallu Ukiuqtaqtumi, Hivuliqtiit naunaiktaat taimaa Kanatami Aulatjutinut Qanuriliurutikhaq ihumagiyakhait havaarilugit Kanataup nunakyuami aulatjutikhanut piyumayainik pilugit nakuukpiaktumik, ihuaqtumik, atuqtauttaaqtamut akituvallaangittumullu aulatjutikhanut tamainnut Kanatamiutanut.

Hivuliqtiit uqaffaaqtaalu ikayuqniaqtumik kivataanit uataanut unalu Ukiuqtaqtumi alruyaqtuutikhanut ilaulugu taimaittumut qanuriliurutikhamut, pitquyauhimayatut ukunanga Uataanit Hivuliqtiit katimangmata uumani Qiqaiyaqluaqvia 2012.

Tuglik Katimatjutikhaat

Una 2013-mi Ukiuqtaqtumi Hivuliqtiit Katimatjutaat katimaniaqtut Yukon-mi.